

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

92. Охота Ю. В. Тактики перекладу як важливі поняття у сфері сучасного перекладознавства	262
93. Панфілова О. С. Відтворення етичних концептів в українському перекладі роману Айн Ренд «Атлант розправив плечі»	266
94. Паньків І. В. Формування лексичної компетентності учнів старших класів з використанням інтерактивних методів навчання	268
95. Пернікуза А. О. Негативний вплив соціальних мереж у процесі навчання іноземних мов в умовах сьогодення	270
96. Перчишин А. Р. Інтертекстуальність в художній прозі	273
97. Петришин Ю. А. Task-based language teaching in EFL instruction	275
98. Петровська О. О. Legal Translation as a Tool for the Protection of Animal Rights	277
99. Пінчук Ю. В. Прикладні аспекти та сучасні тенденції досліджень у сфері комунікативної лінгвістики	280
100. Піонтковська Я. В. Сучасні тенденції та труднощі перекладу художньої літератури	283
101. Погрібна Н. І. Translation of Military Jargon	286
102. Пожичкевич К. Р. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови	289
103. Проботюк А. Особливості відтворення культурно маркованої лексики та ідіом в українському перекладі роману Джулії Квін «Герцог і я»	293
104. Пташник І. В. Історія розвитку юридичного перекладу	296
105. Пустовойт Є. М. Лінгвокультурний аспект перекладу реалій фентезійного світу українською мовою (на матеріалі трилогії Дж. Р. Р. Толкіна “Володар Перснів”)	298
106. Рибай С. І. До питання про переклад як вагомий інструмент декодування імпералістичних прагнень	301
107. Рудик Д. М. Використання Instagram як інструменту розвитку мовленнєвих умінь у старшій школі	304
108. Салій О. О. Особливості застосування лексико-граматичних трансформацій у перекладі роману «Червоні лубутени»	308
109. Салійчук Є. С. Відтворення емотивно-експресивної лексики в українському перекладі англійських телесеріалів	311
110. Сахневич К. А. Мова як носій ідеології: особливості відтворення стилю Джорджа Орвелла українською	314
111. Сервило Г. А. Культурні аспекти та переклад мовних особливостей роману «Макова війна» Ребекки Кван	316
112. Слівінська В. С. Методика формування німецькомовної граматичної компетентності учнів старших класів ЗЗСО (на прикладі німецьких прийменників)	319
113. Сміюн О. Мовні стратегії формування образу України в англійському медіадискурсі	322

8. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London: Routledge, 1995. PP. 12-35. URL: https://www.academia.edu/19224281/The_Translator_s_Invisibility_A_History_of_Translation?auto=download (дата звернення: 18.09. 2025).

Панфілова О.С.
гр. МАУП-26
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.ф.н, доцент Кравець С. В.

ВІДТВОРЕННЯ ЕТИЧНИХ КОНЦЕПТІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ АЙН РЕНД «АТЛАНТ РОЗПРАВИВ ПЛЕЧІ»

Творчість Айн Ренд займає особливе місце у філософській та літературній традиції ХХ століття. Її роман «Atlas Shrugged» («Атлант розправив плечі», 1957) став своєрідним маніфестом об'єктивізму — авторської філософської системи, що обґрунтовує примат розуму, свободи особистості й моральності продуктивної праці [2].

Основу твору складають ключові етичні концепти[4]:

- раціональний егоїзм (ідея того, що особистий інтерес є морально виправданим);
- цінність творчої праці та підприємництва;
- моральна відповідальність особистості за власний вибір;
- критика альтруїзму як суспільної норми, що веде до колективізму й зрівнялівки.

У перекладі таких концептів українською мовою постають проблеми збереження філософської термінології та стилістичного забарвлення. Наприклад, поняття *selfishness* у Ренд має позитивне смислове навантаження («раціональний егоїзм»), тоді як в українській культурній традиції «егоїзм» здебільшого має негативний відтінок [1, с. 441]. Перекладачеві необхідно було зберегти авторський задум, уникнувши спрощення або викривлення смислу.

Аналіз українського перекладу роману [3, с. 69] показує, що:

– ключові концепти об'єктивізму відтворено із дотриманням термінологічної єдності;

– у низці випадків спостерігається адаптація до мовних і культурних норм українського читача (наприклад, переклад реалій або стилістично маркованих висловів);

– у складних філософських монологах (зокрема промова Джона Голта) перекладач застосовує комбіновану стратегію: точність у термінах + стилістична гнучкість, що робить текст зрозумілим без втрати глибинного змісту.

Таким чином, відтворення етичних концептів у перекладі творів Айн Ренд вимагає від перекладача не лише мовної майстерності, а й розуміння філософських засад її світогляду. Успішність українського перекладу «Атлант розправив плечі» підтверджує можливість адекватного відтворення складних ідеологічних категорій без втрати змісту й стилю.

Література:

1. Величенко О., Шилова Є. Відтворення концептуальної картини світу в морально-етичному дискурсі англomовного роману-антиутопії в українському перекладі. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*, 2020. № 31. С. 435-448.

2. Ренд А. Атлант розправив плечі / пер. з англ. Н. Палій. Київ: Наш Формат, 2016. URL: <https://nashformat.ua/products/atlant-rozpravyyv-plechi.-chastyna-druga.-abo-abo-740226?srsltid=AfmBOopTnyDQi5fD4xe210YsEHdw1jblohw0v4xa2OMI3M4aA40ZrHkO> (дата звернення: 01.10.2025).

3. Сосніна Т. В. Метамовні особливості англomовного роману-антиутопії та відтворення їх у перекладі: дис. канд. філол. наук. Одеса: Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2019. 261 с.

4. Rand A. Atlas Shrugged. New York: RandomHouse, 1957. URL: <https://www.christies.com/en/lot/lot-6116361> (дата звернення: 01.10.2025).